

SOMOS LAJOS TUDOMÁNYOS DIÁKKÖR TEHETSÉGGONDOZÓ MŰHELYE

BARÓCSI DIÁNA: HIVATÁSOS RENDÉSZETI ÁLLOMÁNY PÁLYAMOTIVÁCIÓS VIZSGÁLATA

Témavezető tanár: dr. Tóth András

*„Az oktatásnak olyannak kell lennie,
hogy a felkínáltakat, mint értékes ajándékot,
és nem mint nehéz kötelességet fogadják be.”
(Albert Einstein, 1952)*

A témaválasztás indoklása¹

A rendőri szakma egykor komoly presztízzsel, megbecsüléssel és tisztelettel járt, a XX. században azonban már egyik sem érvényesül. A század elején újfajta bűncselekményfajták jelentek meg valamint megsokszorozódott a bűncselekmények száma, amely rendkívüli próbatétel elé állította a viszonylag ki létszámú szervezetet. Sajnos az utóbbi években a rendőrséget néhány kudarc mondhatni földbe döngölte. Ennek eredményeként több ezren önként elhagyták a Magyar Rendőrséget, mert nem tudtak, vagy nem akartak megfelelni a fent említett kihívásoknak. Csak hab a tortán, hogy a hivatásosok által elkövetett bűncselekmények, jogsértések gyakorisága is megnövekedett, és a sajtó is folyamatosan támadta a rendőrséget. Nagy tömegű bűnözés, közbiztonsági válságjelenségek, demonstrációk sokasága, és szervezetileg, személyileg meggyengült szervezet jellemzi az elmúlt éveket.

Ettől a rendőrségtől várják el a biztonságot – szeretni, vagy nem szeretni. Ez a rendőrség a miénk, és valamennyi állampolgárnak a saját érdekében támogatnia kell.

Szakmai kétségek merültek a szervezettel szemben. A vezetők többsége kitűnő bűnügyi szakember, a parancsnoki munkával kapcsolatos ismeretük viszont hiányos. A végrehajtó állomány átlag életkora 30 év, nincs tapasztalatuk, mert a szakközépiskola elvégzése után nincs lehetőség a további kiképzésekre.

---

¹ TÜRÓS András: Rendőrség – tegnap és ma. In: GARAMVÖLGYI László (szerk.) Rendőrség 2007. Publicisztika. Budapest, 2008. 95–100. p.

A mai fiatalok csak egyszerű munkahelynek tekintik a rendőrséget – ezt nem szabadna engedni. A korántsem veszélytelen rendőri hivatás teljes embert kíván. Külön hozzáértést követel meg: kommunikációs képességet, lélektani érzéket és felkészültséget – úgynevezett biztonságos krízismenedzselést. A rendőrség tehát egy félkatonai szervezet, mely fegyverrel, egyenruhával, rendfokozattal, alaki fegyelemmel jár, valamint ezen kívül jelentős a jogszabályi kötelezettsége. Ez nem egy egyszerű munkaviszony, hanem a közbiztonság védelme, ami ma a haza védelmét is jelenti. Parancsnoki nevelőmunkával kell kialakítani a hivatástudatot. A hivatástudat áldozatvállalást, elkötelezettséget, normatiszteleket jelent és persze szolgálatot, áldozatot, a tisztességes emberek érdekében.

Ehhez nagyon fontos a megfelelő pályamotiváció – hiszen ha nincs meg a „hajtóerő” – nincs meg a hivatástudat, az a későbbiekben akár súlyos következményeket is vonhat magával. Ilyenek például a polgári feljelentések, egy kritikus helyzetben a kényszerítő eszközök helytelen használata, vagy a szolgálathoz méltatlan magatartás. Ezek elkerülését segítheti a pályaválasztás, a megfelelő foglalkozás vagy életpálya kiválasztása.

Évente 500 ember kerül egy-egy rendészeti szakközépiskolába, és összesen 1000 friss rendőr kezdi el szolgálatát a rendőrkapitányságokon.

Hipotézisek

- A felvétel előtt több és alaposabb pályaorientáció szükséges.
- A felvételiző rendőrök kellő tudással rendelkeznek a rendőrségről, mint szervezetről.
- A hivatásos állományú rendőrök továbbképzésének minősége megfelelő, de gyakoribb továbbképzésekre lenne szükség a megfelelő szakmai felkészültség érdekében.
- A rendőrök pályamaradását és a rendészeti szakközépiskolába jelentkezőket elsősorban az anyagi és foglalkozásbeli biztonság befolyásolja.
- A rendőrök 2/3-a nem választaná újra hivatását.
- Hiányzik az idősebb rendőrök tapasztalata a fiatal állomány számára.

Bizonyítás módszere, elemzése

Hipotéziseimet elsősorban vidéki és egy fővárosi kapitányságokon szolgáló rendőrök valamint egy rendészeti szakközépiskolai tanulók kérdőíves megkérdezésével, az ebből készült adatok elemzésével szeretném alátámasztani.

Ezen felül egy rendészeti szakközépiskola tanulóinak néhány képzési napját követtem végig. A vizsgált iskola tanulmányi osztályának vezetőjétől több személyes és elektronikus megkeresés során sok hasznos információt és tájékoztatást kaptam a képzéssel kapcsolatosan.

Harmadrészt pedig, a szakirodalomokban keresem a hipotéziseim igazolásait.

Saját kutatás

Kutatásommal szerettem volna fényt deríteni azokra a tényekre, miért választják a rendőrök ezt a hivatást, és mi tartja őket a későbbiekben is a szakmában. Nem mondható vonzónak a rendőri pálya – évek óta magas a fluktuáció, csökken a társadalmi és hivatásbeli tisztelet, és egyre több anyagi megvonás kíséri a felelősségteljes munkát.

Magyarországi adatok szerint, a nemi arány a rendőrségen belül 80% férfiből és 20% nőből tevődik össze.² Ez a rendészeti szakközépiskolába jelentkezőkénél is megfigyelhető, de évek óta növekszik a felvett hölgyek száma.³

A rendészeti szakközépiskolákba 3–5x-ös túljelentkezés jellemző, a felvettek érettségi eredményei pedig még így is 3,2 és 3,5 között mozognak. A végzetek eredményei ezzel szemben 2008/2010-es tanévben már 3,5 és 4,2 között volt jellemző, ez az átlag évek óta hasonló.⁴

Ezek alapján, a vidéki rendőrkapitányságon kitöltött kérdőívek száma 55 db, a pest megyei rendőrkapitányságban 22 db, a rendészeti szakközépiskolában pedig 80 db.

Megkérdezett rendőrök véleménye

Kezdetnek csak egy vidéki rendőrkapitányság véleményét kérdeztem meg, de az eredmények érdekessége miatt esedékessé vált egy kontrollcsoport kialakítása is. Így esett a választásom egy pest megyei kapitányság hivatásosaira. A két csoport összesen 77 főt fogott össze – 55 és 22 főt. Az alosztályok eloszlását nem veszem külön, hiszen a pesti kapitányság kontrollcsoportként szolgált. Ezek alapján, a közrendvédelmi és közlekedésrendészeti osztályról 38 fő, a bünyügyi osztályról 22 fő, az igazgatásrendészeti alosztályról 11 fő, egyéb hivatásosok pedig 6 fő töltötte ki – a kapitányság létszámának megfelelő elosztásban.

A nemek aránya 57 férfi és 20 nő. A vidéki- és a pest megyei rendőrkapitányságokon nagyjából egyező eredmény jött ki (amelyet alátámaszt az országos statisztika is), az átlag életkor nem éri el a 31 évet, a hivatásosként eltöltött évek száma pedig 8,5 évet. A rendfokozat alapján nem nagy a különbség, hiszen 47 tiszthelyettes, és 30 tiszt – foglalkoztatási ágat tekintve legtöbbször a közrendvédelmi és közlekedésrendészeti-, utána következően a bünyügyi- és az igazgatásrendészeti alosztályokról, legkevesebben pedig az egyéb munkakörben dolgozók töltötték ki.

Az iskolai végzettségekre már a rendfokozat alapján lehetett következtetni, hiszen a tiszthelyettesek érettségivel-, a tisztek pedig felsőfokú végzettséggel

---

² Forrás: Országos Rendőr Főkapitányság

³ Forrás: Miskolci Rendészeti Szakközépiskola

⁴ Forrás: Miskolci Rendészeti Szakközépiskola

rendelkeznek. A legtöbb diplomás a bűnügyi alosztályokon jellemző (13 fő), míg a tiszthelyettesek száma a közrendvédelmi és közlekedésrendészeti alosztályon jellemző.

Az egyik hipotézisem a rendőri szakma „újraválasztására” vonatkozott. Úgy gondoltam, hogy a megkérdezettek 2/3-a nem lenne újra rendőr, ha lenne választási lehetősége, viszont ennek az ellentéte derült ki a kutatásomban: 57 fő újraválasztaná és csak ennek kevesebb mint a fele, 20 fő válaszolta azt, hogy nem menne újra hivatásosnak.

Azt kérdeztem, ki választaná újra a pályát, és miért. Eredményei azt mutatják, aki ezt a pályát választotta, és ezen a pályán is maradt, az szereti azt, amit csinál (25 fő). Sokan választották, hogy a hivatástudat (12 fő), de ezen kívül biztos megélhetést és munkahelyet is biztosít (7 fő). A válaszok között szerepelt például, hogy „A munka a civil szférában dolgozóknak is rengeteg, mindenhol akad rossz főnök, vagy rossz munkaadó, rossz kolléga” vagy „Mikor Én elkezdtem, akkor még jó volt rendőrnek lenni” válaszok. Említik még a jó fizetést és a juttatásokat is a korai nyugdíjazás mellett, ami 2010-ben megszűnt.

A nemleges válasz már kevésbé volt bekegerezálható. A többség azzal érvelte, hogy túl sok felelősség túl kevés pénzzel jár együtt (9 fő), valamint nem is ezt a szakmát akarta csinálni (3 fő), és semmilyen tekintetben nem éri meg a mai társadalomban rendőrnek lenni (4fő). Megemlíteném még például: „Nincs megbecsülés, kevésbé védik a jogszabályok a rendőröket, mint az állampolgárokat”; „A szakmának nincs becsülete és tisztelete, a rendőrök és az állampolgárok (jogkövetők) is azt látják, hogy a rendőr bármikor kikezdehető, feljelenthető bárkinek, bármiért”.

Azt feltételeztem, hogy a rendőrök az anyagi és foglalkoztatási biztonság miatt maradnak hivatásosok. A kérdőívemben is szerepelt erre vonatkozó kérdés, melynek konkrét kérdése az volt, hogy mi az a három motiváció, amely a pályán tartja. Rengeteg válasz érkezett, ezért nem is tudtam csoportosítani, viszont voltak kulcsszavak, amik előkerültek. Ezek alapján a legtöbben a biztos jövedelmet, biztos munkahelyt tartják a legfőbb motiváló erőnek, és a hivatástudat is mérvadó. Emellett még a korai nyugdíjazás (ami 2010-ben megszűnt) és a munka szeretete szerepel több válaszban. Csak egy ember írta be konkrétan azt, hogy semmi nincs, ami a pályán tartja – itt felvetődik a kérdés, hogy ilyen ember vigyáz a biztonságunkra? Sem hivatástudat, sem foglalkoztatási vagy anyagi motiváció...

Ez a kérdés összevethető a pályán maradással, hiszen mindkettőnél kimutatható hogy a biztos megélhetés fontos a hivatásosok számára.

A másik hipotézisemben, amelyben a rendőrökre utalok azt feltételezte, hogy a szervezeti továbbképzések minősége megfelelő, de gyakoribb továbbképzésre lenne szükség a megfelelő felkészültség érdekében. Ez az állításom félig megcáfolódott. A megkérdezett rendőrök a továbbképzések gyakoriságával, és

annak alkalmazhatóságával nincsenek megelégedve, viszont a képzés minőségével többségben igen.

A válaszadók többségének véleménye szerint legfeljebb évente kellene továbbképzéseket tartani; sokan (egyéb) megjelölték, hogy a jogszabályok és törvények változása után, de szerepelt a 2-3 hónap és a fél éves időköz is.

Utolsó hipotézisemben azt feltételeztem, hogy hiányzik az idősebb rendőrök (nyugdíjazott hivatásosok) tapasztalata és tudása a kapitányságok számára. Ez az állításom beigazolódott. A vidéki és a pest megyei kapitányságokon is döntő többségben azt válaszolták, kellenének a tapasztalattal és rutinnal rendelkező kollégák.

A rendőröket megkérdeztem a szabadidejükben történő továbbképzésről. Erre a válaszadók több mint fele azt válaszolta, hogy képi magát (44 fő), viszont 30 főnek az időhiány miatt nincs rá lehetősége. 3 főnek nincs rá pénze, egy embert pedig nem érdeklí a tovább fejlődési lehetőség.

Megkérdezett rendészeti szakközépiskolások véleménye

A 80 fő kitöltése után is látszik az országos átlag, hiszen a kitöltőek nemi aránya 80–20%-ban oszlik el. Az átlag életkor 20 év, a legtöbben pedig 5000 fő alatti és 10 ezer fő feletti településeken laknak.

A kutatásom célja volt megtudni, ki-miért választotta ezt a pályát. A megkérdezettek 35%-a mondta azt, hogy mert érdekli, ennél kicsit kevesebben – 24% mert anyagi biztonságot nyújt, 18% a hivatástudat miatt, és csak 14% a foglalkoztatási biztonság miatt. Az erre vonatkozó hipotézisem, hogy a rendészeti szakközépiskolába jelentkezők a foglalkoztatási biztonság miatt választják főként a pályát, nem igazolódott be.

Hipotézisemben azt állítottam hogy több értelmi és érzelmi felmérő szükséges a rendészetbe jelentkezők számára. Ezt az átnézett felvételi jelentkezési lapok, a felvettek érettségi átlaga és a felvételre vonatkozó törvények igazolják.

Úgy gondoltam, hogy a felvételizők kellő tudással rendelkeznek a rendőrségről, mint szervezetről. Ezt sajnos a kérdőívet kitöltők megcáfolták. A többség csak annyit írt erre vonatkozó kérdésemre, hogy a Rendőrség egy jól szervezett és fegyelmezett szervezet. Egy-két ember említette csak meg, hogy fegyveres testület, alaki fegyellemmel. Több válaszban szerepelt, hogy több jogot kellene nekik adni, valamint jobb technikai felszereltséget. A szervezetről összefoglalva 2-3 tényleges válasz született a 80-ból.

A rendőr tanulóknak és a már hivatásosként dolgozóknak is feltettem ugyanazt a két kérdést, amelyek a pszichés- és személyes tulajdonságok valamint a szakmai felkészültség elemeinek fontosságára kérdeztem rá. Azt kértem, hogy a tulajdonságokat rangsorolják, fontossági sorrend szerint jelöljék be.

A kiszámolt átlagok alapján a pszichés és személyes tulajdonságok (én-tudat; konfliktuskezelés; segítő-készség; szabálytisztelet; időgazdálkodás; lényeglátás; rendszerező képesség; együttműködő képesség) a rendőr tanulók véleménye szerint sokkal szélesebb skálán mozgott, amíg a hivatásosoknál ezek a tulajdonságok hasonló értékeket jelöltek.

A tanulóknál csak 1-2 kérdőívben tapasztaltam a 80-ból, hogy mind-egyiket ugyanolyan fontosnak tartotta, míg a hivatásosoknál kb. az 1/4-e azt mondta, mindegyik tulajdonság kell, és egyformán fontos a szakmában dolgozóknak.

A hivatásosok a szabály-tisztelet és a segítő készség kivételével az összes tulajdonságot fontosabbnak tartották, mint a rendőr tanulók. A tanulók sokkal kevésbé tartják fontosnak a helyes időgazdálkodást, a lényeglátást és a rendszerező képességet.

A legfontosabb tulajdonság mindkét csoportnál a konfliktus-kezelés, a szabálytisztelet és a helyes én-tudat.

Ha a tanulók között nem, az átlagokat, hanem a válaszadók számát vesszük figyelembe, megfigyelhetjük, hogy a középső választartományban az egyes tulajdonságok eloszlása arányos – nem figyelhető meg nagyobb különbség.

Hasonló kérdéskörben kérdeztem rá a szakmai felkészültség elemeire. A legnagyobb eltérést a hivatáshoz méltó életvezetésben, valamint a kényszerítő eszközök magabiztos használatánál tapasztaltam: az iskolások mindkét tulajdonságot jóval kisebb mértékben tartották fontosnak.

Csak tizedes jegy eltéréseket mutat viszont az alaki megfelelésről és a fizikai állóképességről alkotott vélemény – mindkettő ugyanolyan fontos a válaszadók szerint. A legfontosabb tulajdonság az iskolások válasza alapján a szabályok ismerete lett – míg a már hivatásosoknál a mérlegelési képesség került az előtérbe.

Ennél a kérdésnél is megfigyelhető, hogy a tanulóknál sokkal szélesebb skálán mozognak a vélemények, míg a hivatásosoknál szintén nincs nagy prioritásbeli eltérés.

Ennek eredményei alapján a legfontosabb a szabályok és törvények ismerete, a kommunikációs készség és a szabálykövetés. A legkevésbé „jelentős” a kényszerítő eszközök⁵ magabiztos használata. Ez számomra meglepő, ilyen emberek kezébe adnak fegyvert? Mi történik, ha olyan bűncselekménnyel találkozik szembe az illető, ahol használnia kell valamelyik kényszerítő eszközt? Ebből születnek a későbbiekben a problémák.

Érdekelt az is, hogy milyen tulajdonságokat nem ajánlanak a pályakezdők a szakmabelieknek. A legtöbben az agresszivitást, a határozatlanságot és a félel-

---

⁵ Kényszerítő eszközök a 1994. Évi XXXIV. tv. alapján: passzív és aktív ellenállás esetén használhatóak; ide soroljuk a testi kényszert, a bilincset, vegyi eszközt, elektromos sokkoló eszközt, rendőrbotot, tonfát, útzárat, löfegyver használatát – csakis ilyen sorrendben történhet az alkalmazás a bűncselekmény súlyosságától, és az ellenállás típusától függően.

met sorolták fel. Többen írták még a hivatással való visszaélést, fegyelmezetlenséget és a felelőtlenséget.

Összegzés

A dolgozat írása közben megismertem a rendőr szakmát, kapcsolatba kerültem rengeteg szakmabelivel. Talán nem túlzás azt állítani, hogy a magyar emberek többsége nem tiszteli a rendőrök munkáját, többen szidják – mint dicsérik őket. A magyar jogrend nem támogatja a hivatásosokat eléggé, lassan eljutunk arra a szintre, hogy egy rendőr nagyobb bajba keveredhet egy rosszul megírt jelentés miatt, mint egy bűnöző. Pedig a rendőrökre szükségünk van, hiszen nélkülük országunk a feje tetejére állna. Aki nem hivatásos, nem családtag, vagy nem tapasztalja a rendőr szakmát a saját bőrén, az nem tudhatja milyen. Nem vagyok hivatásos de a családomban van rendőr. Megtapasztaltam jót- és rosszat egyaránt.

Munkám három fő részből áll:

- Először a fogalmak áttekintésével kezdtem, melyek átkarolták dolgozatom témáját: tanulmányaimban már többször is találkoztam a felnőttképzés fogalmával, így tudtam, hogy melyik szakirodalmakat használhatom, tisztában voltam a szó jelentésével. Következőekben a pályaválasztás, a pályamaradás, a motiváció, és a pályaalakmasság fogalmát vizsgáltam – ezekhez is hasznosítani tudtam az előzetes tudásom, de mélyebb szakirodalmi áttekintést igényelt a fejezetek megírása.
- A történelmi áttekintésben ismertettem a Magyar Rendőrség történetét, valamint utánajártam a rendőr szak kialakulásának, a felvételi követelményeknek és a képzési feladatoknak – a rendészeti szakközépiskolák és Rendőrtisztviselői Főiskola bemutatásán keresztül.
- Harmadik fő részként a saját kutatásomat részleteztem. Először egy felvételi alkalmassági kérdőívet tanulmányoztam amiatt, hogy tudjam min kell átmenniük a hivatásosnak készülőknek, majd a rendőrökkel és rendészeti tanulókkal készült kérdőíveket elemeztem, azok eredményeit részleteztem.

A hipotéziseim hasonló arányban igazolódtak be, és cáfolódtak meg a kutatásom során. Kiderült, hogy a felvétel előtt több, és alaposabb pályaeorientációra lenne szükség az átnézett dokumentumok alapján. A szervezetből hiányzik egy generáció: nagyon fiatal az állomány, az idősebb, tapasztalattal rendelkezők pedig már vezető beosztásban vannak. Kellene, hogy a fiataloknak átadják az idősek a tapasztalataikat, hiszen ők rendelkeztek kellő rutinnal és helyismerettel. A fiatal állományban „vak vezet a világtalant”, aminek legtöbbször panasz vagy feljelentés a vége az intézkedő rendőr ellen.

Félig igazolódott be azon állításaim, hogy a hivatásos állományú rendőrök továbbképzésének minősége megfelelő, de gyakoribb továbbképzésekre lenne szükség. A megkérdezett rendőrök a képzés minőségével meg vannak elégedve, de azok gyakoriságával, és alkalmazhatóságával csak közepesen elégedettek. Hasonló eredményként, tehát csak félig igazolódott be az állításom, hogy a rendőröket, és a rendészeti tanulókat is a foglalkoztatási és anyagi biztonság befolyásolja. Bár a fizetés nem sok, a megkérdezett rendőröknél mégis ez a két ok számít a legfőbb motivációnak. A rendészeti tanulók még pozitívak, ők főként az érdeklődést jelölték meg erre a kérdésre.

Nem igazolódott be viszont két feltételezésem. Úgy gondoltam, hogy a rendőrök 2/3-a nem választaná újra a pályát – ezt személyes, kötetlen beszélgetésekre alapoztam. A válaszok alapján fordított arány jött ki, a megkérdezettek 2/3-a, tehát a 77 főből 57 fő újra választaná hivatását. A további kötetlen beszélgetések alapján kiderült, hogy ezt az eredményt nagyban befolyásolja a napi hangulat, a szolgálati közeg jellege, hiszen nem mindegy milyen élményekkel, tapasztalatokkal tér haza a rendőr.

A másik megcáfolt hipotézisem a rendészeti tanulók rendőrségről alkotott véleményére vonatkozott. Úgy gondoltam, kellő tudással rendelkeznek a szervezetről, viszont számomra meglepő eredmény jött ki: a tanulók többsége csak annyit írt a nyitott kérdésre, hogy a Rendőrség egy jól szervezett és fegyelmezett szervezet. A válaszokban negatív sztereotípiák is feltűntek, mégpedig a korrupt rendőrökre, a kevés és nem jól szabályozott jogkörre, valamint a hiányos technikai felszereltségre vonatkozóan.

Következtetések

- A kutatásom alapján kiderült, hogy a rendőr tanulók és hivatásosok is kellő motivációval rendelkeznek, és azok 70%-a újra választaná a pályát.
- A rendőr tanulók hiába motiváltak, nem rendelkeznek még kellő háttértudással a szervezetről.
- A rendőrök közül hiányoznak a tapasztalattal, rutinnal, helyismerettel rendelkező rendőrök.
- Több időt és pénzt kell fordítani a továbbképzésekre – informális vagy non-formális tanulásra idő hiányában csak a rendőrök 50%-nak van lehetősége. Az önképzés a rekreációtól veszi el az időt – a tudás szinten tartására sincs idő.
- A Rendőrségnek ajánlott tenni az ellen, hogy a hivatásosok ne csak a biztos foglalkoztatás és az anyagiak miatt maradjanak a pályán – szükség van a hivatástudatra a szakmában dolgozóknak.

Véleményem szerint a vizsgálat rámutat a Rendőrség néhány pótolható hiányosságára, valamint azokra a hibákra, amiket az elkövetkezendő években orvosi

solni kell a közbiztonság és a társadalom, és nem utolsó sorban a hivatásosok érdekében.

Szeretném tovább folytatni a kutatást, kiterjeszteni országos és regionális szintre, valamint a későbbiekben nemzetközi hivatásos színterek összehasonlítása is kutatásom célját képezi.

Irodalomjegyzék

Felnőttképzés

1993. évi LXXIX. törvény a Közoktatásról

1993. évi LXXVI. törvény – a szakképzésről szóló

2001. évi CI. tv. a Felnőttoktatásról

VÖLGYESI Pál (1995): *Pályaismeret jegyzet*. A munkavállalási tanácsadó szakos főiskolai hallgatók számára. Gödöllő, Gödöllői Agrártudományi Egyetem

SZILÁGYI Klára (2003): *Munka-pályatanácsadás mint professzió*. Budapest, Kollégium Kft.

SZALAY Zoltán, (2010): *Az államilag elismert és a felnőttképzés helye, szerepe a magyar honvédség képzési rendszerében*. In:

<http://hadtudomanyiszemle.zmne.hu/?q=hu/2010/3-%C3%A9vfolyam-1-sz%C3%A1m/t%C3%A1rsadalomtudom%C3%A1ny/az-%C3%A1llamilag-elismert-szakk%C3%A9pz%C3%A9s-%C3%A9s-feln%C5%91ttk%C3%A9pz%C3%A9s-helye-sz,2010.09.27.2.41h>

SZEBEDY Tas, (2005). *A pedagóguspálya néhány sajátossága és a foglalkozási ártalmak*. In: <http://www.oki.hu/mek/mek2.asp?Kiadvany=2005-07-08>, 2010.09.26. 23.52h

BENEDEK András – CSOMA Gyula – HARANGI László (főszerk.) (2002): *Felnőttoktatási és – képzési lexikon*. Budapest, Magyar Pedagógiai Társaság – OKI Kiadó – Szaktudás Kiadó Ház

DURKÓ Mátyás (1999): *Andragógia (A felnőttnevelés és közművelődés új útjai)*. [Felnőttoktatás, továbbképzés és élethosszig tartó tanulás sorozat 21. kötet.] Budapest, Magyar Művelődési Intézet

HARANGI László – HINZEN, Heribert – SZ. TÓTH János (szerk.) (1998): *Nemzetközi nyilatkozatok és dokumentumok a felnőttoktatásról és az egész életen át tartó tanulásról*. [Nemzetközi felnőttoktatás és együttműködés sorozat 4. kötet.] Budapest, Német Népfiskolai Szövetség Nemzetközi Együttműködési Intézete Budapesti Projektirodája

DURKÓ Mátyás (1988): *Felnőttkori sajátosságok és a felnőttnevelés*. Budapest, Kossuth Könyvkiadó

SÁRI Mihály (2004): *A kultúra intézményrendszereinek történeti-funkcionális változásai*. Pécs, PTE-FEEFI

FARKAS Éva (2005): *Felnőttképzési módszerek*. In: SZILÁGYI Klára – JUHÁSZ Ágnes (szerk.): *Pallérozó*. Budapest, Budapesti Művelődési Központ.

ZACHÁR László (2007): *Az egész életen át tartó tanulás tartalma és a hazai felnőttképzési rendszer*. (BME ERG)

ZACHÁR László (2009): *A felnőttképzés rendszere és főbb mutatói*. In:

<http://www.ofi.hu/tudastar/felnottoktatas-kepzes/felnottkepzes-rendszere>, 2010. 11. 07. 0.28h

Rendőr szakmai

1994. évi XXXIV. tv. a Rendőrségről

1996. évi XLIII. törvény a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról

13/2004. (BK. 12.) BM utasítás a rendészeti szakközépiskolák felvételi eljárásáról

32/2005.(VI. 30.) BM-OM együttes rendelet a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendészeti szakközépiskolákra vonatkozó felvételi feltételeket szabályozza

1/2006. (II.17.) OM-rendelet – a már többször módosított Országos Képzési Jegyzékről szóló a szakképzés megkezdésének és folytatásának feltételeiről valamint a térségi integrált szakképző központ tanácsadó testületéről szóló 8/2006. (III.23.) OM rendelet

35/2007. (OT 28.) ORFK utasítás – A rendőrség vezetői állománya egészségi, pszichológiai és fizikai alkalmassági vizsgálatának rendjéről

15/2008. (VII.28.) IRM rendelet – az OKJ 52 861 06 rendőr szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó.

26/2008. (XI.20.) IRM rendelet – a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéből szóló az igazságügyi és rendészeti miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések megszerzésére irányuló szakmai vizsga szervezésére feljogosított intézményekről

57/2009.(X. 30.) IRM- ÖM- PTNM együttes rendelete egyes rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjai egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasságáról, közalkalmazottai és köztisztviselői munkaköri egészségi alkalmasságáról, a szolgálat-, illetve keresőképtelenség megállapításáról, valamint az egészségügyi alapellátásról

ERNYES Mihály (2005): A rendőrség története az Ókortól az 1980-as évek közepéig. In: <http://www.police.hu/magyarendorseg/tortenet/Okor-1980.html>, 2010. 03. 25. 19.27h

TÚRÓS András: Rendőrség – tegnap és ma. In: GARAMVÖLGYI László (szerk.) Rendőrség 2007. Publicisztika. Budapest, 2008. 95-100. p.

MOLNÁR Katalin szerk. (2004): A rendvédelmi munka társadalmi beágyazottsága – Budapest, Rendőrtiszti Főiskola. Társadalomtudományi Tanszék

FÜLÖP Gyula-CSERNY Ákos: A végrehajtó hatalom és a helyi-területi önkormányzatok alkotmányos szabályozása, Budapest, 2003, Budapesti Közigazgatási és Államigazgatási Egyetem

Boda József (2005): A csendőrlaktanyától a BM Nemzetközi Oktatási Központig, Budapest.

FOGARASI Mihály (2004): *A rendőri visszaélések szocializációs reprezentációi*. Ph.D. értekezés tézisei. Pécs. Pécsi Tudományegyetem, Pszichológiai Doktori Iskola.

HORVÁTH Levente (2009): *Egyre több fiatal érdekel a rendőr szakma*. In: http://www.delmagyar.hu/_print.php?&block=_article&cid=2096035, 2010.09.27. 2.25h

Személyiségformálás, attitűdformálás

BAKACSI Gyula (2002): *Szervezeti magatartás és vezetés*. Budapest, KJK Kerszöv Jogi és Üzleti Kiadó Kft.

GYÖKÉR Irén (2004): *Szervezeti viselkedés*. Oktatási segédanyag. Budapest, Budapesti Műszaki és Gazdasági Egyetem

- HATVANI Andrea – BUDAHÁZY-MESTER Dolli – HÉJJA-NAGY Katalin (2010) *Tanári személyiségfejlesztés és attitűdformálás*. In:
http://www.ektf.hu/hefoppalyazat/tanszemfejl/plyaszocializci_folyamata.html,
2010.09.27. 2.37h
- HATVANI Andrea – BUDAHÁZY-MESTER Dolli – HÉJJA-NAGY Katalin (2010) *Tanári személyiségfejlesztés és attitűdformálás*. In:
http://www.ektf.hu/hefoppalyazat/tanszemfejl/kigs_burn_out_fogalma_tnetei.html,
2010.09.27. 2.37h
- Miskolci Egyetem Világ- és Regionális Gazdaságtan Intézet* (2010): In: www.uni-miskolc.hu/~euint/human/karrier.doc, 2010.09.27. 2.02h